

**Wniosek do Burmistrza Miasta Węgrowa
o udzielenie w roku 2024**

dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane, zwane dalej „pracami”, przy zabytku
wpisanym do rejestru zabytków

Wnioskodawca:

.Parafia Rzymskokatolicka pw. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie - Bazylika Mniejsza
(imię, nazwisko i adres zamieszkania wnioskodawcy lub nazwa i adres siedziby jednostki organizacyjnej, będącej wnioskodawcą)

Dane o zabytku:

miejsowość Węgrów
określenie zabytku
KOŚCIÓŁ pw. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie

Prace konserwatorskie w zakrystii Bazyliki Mniejszej w Węgrowie

obiekt został wpisany w księdze rejestru A pod numerem 44/230

dokładny adres obiektu .Rynek Mariacki 12, Węgrów

nieruchomość ujawniona w księdze wieczystej KW nr 7186 w Sądzie Rejonowym w Węgrowie

Wskazanie tytułu prawnego wnioskodawcy do zabytku: własność

Określenie wysokości dotacji, o którą ubiega się wnioskodawca:

ogólny koszt prac objętych wnioskiem 314 990,21 słownie .trzysta czternaście tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt 21/100

kwota dotacji . 314 990,21 zł słownie .trzysta czternaście tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt 21/100

wysokość dotacji, o jaką ubiega się wnioskodawca, wyrażona w % w stosunku do ogólnych kosztów prac - 100 %

Zakres prac, które mają być objęte dotacją:

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej drewnianej materii, przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu, uzupełnienie brakujących elementów i trwale zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji

Termin przeprowadzenia prac objętych wnioskiem:

31.12.2025r.

Pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac: .....

Numer konta bankowego wnioskodawcy PBS 35 9236 0008 0000 1645 2000 0010

Wykaz załączników do wniosku:

- 1 . Pozwolenie konserwatora
- 2 . Program prac
- 3 . Kosztorys
- 4 . Oświadczenie
- 5 . Nominacja na proboszcza
- 6 . wypis z rejestru gruntów

Węgrów, 08.07.2024 r.
(miejsowość, data)

PROBOSZCZ I DZIEKAN
WĘGROWSKI

x. *L. Gardziński*
ks. prał. mgr Leszek Gardziński

(podpis)

¹ Jeżeli przedmiotem dotacji mają być prace przy częściach składowych zabytku lub jego przynależnościach, należy podać numer rejestru, pod jakim wpisane zostały te części lub przynależności.

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P.
BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

ZAKRYSTIA
KOSZTORYS PRAC KONSERWATORSKICH

	ZAKRYSTIA KONSERWACJA:	Pozycja	Tabela	% stawki podstawowej	Stopień rewaloryzacji	Powierzchnia w dcm2	Wartość stawki podstawowej	Cena netto	Wartość VAT 23%	Cena Brutto
1.	rzeźba i elementy architektoniczne drewniane	8 A-3-9		0,12	1	28 500	6 480,67	221 616,00		272 587,68
2.	Ściany stropu/sufit/	17 A		0,02	1	26 600	6 480,67	34 473,60		42 402,53
								256 089,60	58 900,61	314 990,21

Wycenę prac konserwatorskich wykonano na podstawie Podstawa wyceny: ORKDIS ZPAP Zasady Wynagradzania Artystów Plastyków - Konserwatorów Dóbr Kultury. Ogłoszone w:
Biuletyn Informacyjny Konserwatorów Dzieł Sztuki, vol. 12, No.1(44) 2001, Podstawa wyceny: D.U. z 2023 r. poz. 1251, 1429 i 1672)

Paweł Sadleir
Konservator dzieł sztuki
Nr.dyplomu:4308 ASP Warszawa

Paweł Sadleir

**Konservator Dzieł Sztuk
artysta plastyk
Paweł Sadleir
zafm. 57 z 14.07.94**

03072024

ORZECZENIE O UZNANIU ZA ZABYTEK

Na podstawie art. 1, 3 i 5 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami (Dz. U. R. P. Nr 29 poz. 265) uznaje za zabytek:

Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie /gotycki, przebudowany na przełomie XVII/XVIII w. przez architekta włoskiego Carlo Ceconi/ wraz z wystrojem architektonicznym i plastycznym wnętrza oraz murem otaczającym z bramami i dzwonnicy.

Uzasadnienie: Obiekt jest ważnym elementem w układzie przestrzennym rynku, posiada wysokie walory artystyczne i zabytkowe. Na wystrój wnętrza składają się dzieła sztuki wybitnej klasy.

Zgodnie z art. 14 powołanego Rozporządzenia zabytków nie wolno burzyć, rozkopywać, niszczyć, przerabiać, odnawiać, rekonstruować, zabudowywać, zdobić, uzupełniać, ani przewozić bez uprzedniego zezwolenia władzy konserwatorskiej pierwszej instancji, a więc Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Obiekt, wyżej wymieniony, został wpisany do rejestru zabytków Województwa Warszawskiego, i na podstawie art. 3 ust. 2 powołanego Rozporządzenia o opiece nad zabytkami podlega ochronie prawa od chwili doręczenia niniejszego orzeczenia.

Od decyzji tej przysługuje odwołanie do Ministerstwa Kultury i Sztuki. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Prezydium Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej – Konserwator Zabytków w ciągu 14 dni od dnia doręczenia decyzji.

Główny Konserwator Zabytków

(mgr Olgierd Puciata)

Ze zgodności z opiniami

PROBOSZCZ I DZIEKAN

WĘGROWSKI

mgr Józef Gładki

STAROSTWO POWIATOWE
w WĘGROWIE
ul. Przemysłowa 5
07-100 Węgrów
tel. 792-22-23 tel. fax 792-26-17

Województwo
Powiat
Jednostka ewidencyjna
Obreb

Mazowieckie
Węgrowski
143301_1-WĘGROW
0003-WĘGROW

Nr Kancelaryjny: G.IX.7447/190/2006

WYPIS Z REJESTRU GRUNTÓW

JEDNOSTKA REJESTROWA : G941

KW 7186

W Ł A S C I C I E L E

właściciel :

udział: 1/1, PARAFIA RZYMSKO-KATOLICKA P W WNIEBOWZIĘCIA N. M.P , siedziba: WĘGROW

G R U N T Y

Oznaczenie działki		Blizsze określenie położenia	Określenie konturów - użytków i klas gleboznawczych		POWIERZCHNIA w ha		Numer księgi wieczystej /oznaczenie innych dokument
arkusz	nr działki		Opis	Oznac.	użytków i klas	działki	
264.322.	3642		ter.zabud.inne	Bi	0.4153	0.4153	KW 7186
>> Id.dz: 143301_1.0003.3642					Data ust.i wartość:		

Razem powierzchnia: 0.4153 ha, słownie: cztery tysiące sto pięćdziesiąt trzy m²
cała jednostka: 6.2997 ha, słownie: sześćdziesiąt dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt siedem m²

B U D Y N K I

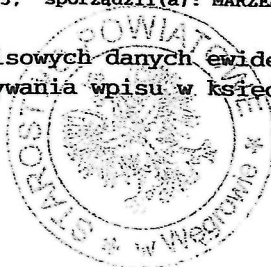
Lp. 1; Adres budynku: RYNEK MARIACKI 12; Funkcja budynku: INNE NIEMIESZKALNE "i"									
Położenie na działce			Nr ewid. budynku	Rok budowy	Lokale w budynku		Powierzchnia budynku w m ²	KW budynku	WARTOSC budynku w zł
arkusz	nr działki	nr bud			samodzielne	Ilość			
264.322.	3642	1	3642;1	1710	odr.własność	0	zabudowy : 1106.00	KW 7186	
Identyfikator budynku: 143301_1.0003.3642.1_BUD					pozost.samodz	0	użytkowa : lokali : pom.przyn.:		
Dane uzupełniające: Rodzaj ścian: murowane; Rejestr zabytków: A-44/230;354									

Razem powierzchnia zabudowy: 1106.00 m² (jeden tysiąc sto sześć)

Sporządzono według stanu rejestru z dnia: 2006-04-13, sporządził(a): MARZENA SOWA

Dokument niniejszy jest wypisem z opisowych danych ewidencji gruntów i budynków i jest przeznaczony do dokonywania wpisu w księdze wieczystej.

Dokument niniejszy jest przeznaczony do dokonywania wpisu w księdze wieczystej.

Lp. STAROSTA
GEODETA POWIATOWY
mgr inż. Wanda Miedźwiedź

W wyniku modernizacji ewidencji gruntów wykonanej w roku 1996 powierzchnia działek uległa zmianie.
Granice ewidencyjne nie zostały zmienione.

Ze zgodności z wypisem

PROBOSZCZ I DZIEKAN
WĘGROWSKI
ks. prał. mgr Leszek Gardziński

Parafia Rzymskokatolicka

Węgrów, 08.07.2024r.

p.w. Wniebowzięcia N.M.P.

Bazylika Mniejsza
w Węgrowie

07-100 Węgrów ; tel. 025/ 7922366

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że parafia nie otrzymała środków publicznych na prace konserwatorskie zakrystii w zabytkowym kościele pw. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie.

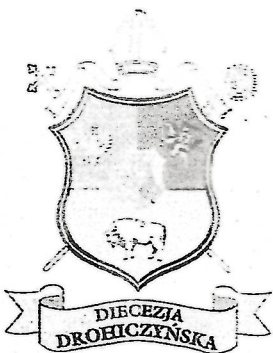
Ponadto oświadczam, że przy danym zabytku - zakrystii- w okresie 3 lat nie były wykonywane żadne prace.

PROBOSZCZ I DZIEKAN
WĘGROWSKI

X. Jan
ks. prał. mgr Leszek Gartzkiński

Za zgodzić z wyjątkiem

PROBOSZCZ DZIEKAN
WĘGROWSKI

X. Leszek
ks. prał. mgr Leszek Gardziński

**Przewielebnemu
Ks. kan. mgr Leszkowi Gardzińskiemu
Proboszczowi Parafii Skrzyszew
POZDROWIENIE W PANU !**

Kierując się względem na chwałę Bożą, potrzeby Kościoła Katolickiego, diecezji i dobro dusz ludzkich, na podstawie kan. 523 KPK, mianuję Wielebnego Księdza – z dniem 20 sierpnia 2007 roku (zob. kan. 527 § 3) - Proboszczem parafii p. w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie, w Dekanacie Węgrowskim, prawnie wakującej po zwolnieniu z urzędu proboszcza ks. Antoniego Sieczkiewicza.

Jednocześnie z dniem 19 sierpnia 2007 roku zwalniam W. Księdza ze stanowiska proboszcza parafii p.w. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Skrzyszewie. Korzystam z okazji, aby serdecznie podziękować za dotychczasową, ofiarną pracę tak w płaszczyźnie duszpasterskiej i administracyjnej.

Kościół, beneficjum i akta parafii Skrzyszew przekazuje Wielebny Ksiądz Proboszcz Ks. Dziekanowi - ks. prał. mgr Mieczysławowi Onyszkowi protokolarnie - do przekazania następcy.

Udzielam W. Księdzu wszelkich praw do zarządzania nowo wyznaczoną parafią tak w zakresie spraw wewnętrznych, jak i w dziedzinie spraw zewnętrznych. Uprawnienia te są przewidziane w Kodeksie Prawa Kanonicznego, Statutach Diecezjalnych i w zarządzeniach Biskupa Diecezjalnego.

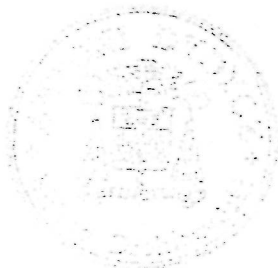
Kościół, beneficjum i akta parafialne parafii p. w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie przejmie W. Ksiądz Proboszcz - według myśli kan. 527 § 2 KPK - z rąk Ks. Dziekana Węgrowskiego - ks. kan. Czesława Mazurka, którego do przekazania niniejszym deleguję. Przyjęcie ma się odbyć według spisów inwentarzowych. Z przyjęcia parafii należy sporządzić protokół w trzech egzemplarzach: do akt parafialnych, dekanalnych oraz kurialnych.

W dniu wprowadzenia w posiadanie kościoła w Węgrowie W. Ksiądz Proboszcz złoży przed Dziekanem Wyznanie Wiary (kan. 833, 3) i zobowiązanie o wiernym wypełnianiu przyjętego obowiązku (kan. 274 § 2).

Jednocześnie polecam, aby Czcigodny Ksiądz Kanonik całym sercem wspomagał powstanie nowej parafii, bardzo potrzebnej w Węgrowie; podjął przerwane prace przy klasztorze po Bartoszkach, zwrócił uwagę na pilne remonty przy Bazylice i natychmiast podjął się adaptacji starej plebanii i w niej zamieszkał. Temu wszystkiemu niech towarzyszy moje błogosławieństwo.

Drohiczyn, dnia 3 sierpnia 2007 roku
Nr 0542/2007

A. B...
Notariusz Kurii

R. P. Lejda
Biskup Drohiczyński

Siedlce, 08 lipca 2024 r.

DS.5142.206.2024.MS

DECYZJA Nr 333/DS/2024

Na podstawie, art. 36 ust.1 pkt 3 i 4, ust.3, ust. 5, ust. 8 w związku z art. 7 ust.1, art. 89 pkt 2, art. 91 ust.4 pkt 4 oraz art. 92 ust. 1, i ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.), § 12 ust 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r. poz. 81), w związku z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (j.t. Dz. U. z 2024 r., poz. 725) oraz art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. z 2024 r. poz. 572)

w związku z wystąpieniem: Rzymskokatolickiej Parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie, 07-100 Węgrów ul. Strażacka 5, z dnia 03-07-2024 r.

w sprawie: wydania pozwolenia na prowadzenie badań konserwatorskich ścian i sklepienia zakrystii zabytkowego budynku kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP, zlokalizowanego na dz. nr ew. 3642 w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r., Wojewódzki Konserwator Zabytków po zapoznaniu się z przedłożonymi dokumentami

P O Z W A L A

Rzymskokatolickiej Parafii p.w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie, 07-100 Węgrów ul. Strażacka 5, na prowadzenie badań konserwatorskich ścian i sklepienia zakrystii zabytkowego budynku kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP, zlokalizowanego na dz. nr ew. 3642 w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r., w zakresie przeprowadzenia badań stratygraficznych tynków i warstw malarskich płaszczyzn ścian, sklepienia i detalu architektonicznego pomieszczenia zakrystii w celu ustalenie jego pierwotnej kolorystyki oraz określenia ewentualnego występowania polichromii i dekoracji malarskich, jeśli takie istnieją pod warstwami przemalowań i przemalowań, zgodnie z załączonym opracowaniem p.n.: „Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. Bazylika Mniejsza w Węgrowie, program prac badawczych; zakrystia ściany i sklepienie” z czerwca 2024 r., opracowanym przez: mgr Paweł Sadlej, konserwator dzieł sztuki, artysta plastyk, zaśw. Nr 57 z 14-07-1994 r.

Termin ważności decyzji: 31-12-2024 r.

Wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a następnie zmienić je lub cofnąć, w

drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

Określa się warunki:

1. wyżej wymienione badania konserwatorskie oraz badania architektoniczne prowadzone przy zabytku wpisanym do rejestru może prowadzić osoba spełniająca wymagania, o których mowa w art. 37 d ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840)
2. wnioskodawca winien przekazać wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac albo badań, a w toku prac albo badań na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa w pkt 3: a) imienia, nazwiska i adresu osoby, o której mowa w pkt 3, b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37d ust. 1 ustawy, c) oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 3, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania.

Zobowiązuje się wnioskodawcę do:

1. zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie podjęcia określonych czynności związanych z wydanym pozwoleniem, przynajmniej 3 dni przed rozpoczęciem tych czynności;
2. niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu badań konserwatorskich oraz badań architektonicznych zabytku.

UZASADNIENIE

Zabytkowy budynek kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie (gotycki, przebudowany na przełomie XVII/XVIII wieku przez architekta włoskiego Carlo Ceroni) wpisano do rejestru zabytków wraz z wystrojem architektonicznym i plastycznym wnętrza oraz otaczającym murem z bramami i dzwoniczami pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r jako cenny przykład XVIII wiecznej architektury sakralnej. W związku z powyższym obiekt ten podlega przepisom ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.) i wszelkie prace związane z budynkiem kościoła oraz jego otoczeniem podlegają uzgodnieniom z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie, 07-100 Węgrów ul. Strażacka 5, wystąpiła w dniu 03-07-2024 r. z wnioskiem w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie badań konserwatorskich ścian i sklepienia zakrystii zabytkowego budynku kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP, zlokalizowanego na dz. nr ew. 3642 w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r., w zakresie przeprowadzenia badań stratygraficznych tynków i warstw malarskich płaszczyzn ścian, sklepienia i detalu architektonicznego pomieszczenia zakrystii w celu ustalenie jego pierwotnej kolorystyki oraz określenia ewentualnego występowania polichromii i dekoracji malarskich, jeśli takie istnieją pod warstwami przemalowań i przemalowań, zgodnie z załączonym opracowaniem

p.n.: „Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. Bazylika Mniejsza w Węgrowie, program prac badawczych; zakrystia ściany i sklepienie” z czerwca 2024 r., opracowanym przez: mgr Paweł Sadlej, konserwator dzieł sztuki, artysta plastyk, zaśw. Nr 57 z 14-07-1994 r.

Stosownie do art. 36 ust.1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.) prowadzenie badań konserwatorskich oraz badań architektonicznych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zgodnie z § 12 ust 1. Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 02 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. 2021 r., poz. 81), pozwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich, prac restauratorskich albo badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa albo badań architektonicznych zawiera:

1) imię, nazwisko i adres lub nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy; 2) wskazanie zabytku, z uwzględnieniem miejsca jego położenia; 3) warunek polegający na obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust. 1 i 2, art. 37b ust. 1 i 3 albo art. 37d ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami; 4) warunek przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac albo badań, a w toku prac albo badań na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa w pkt 3: a) imienia, nazwiska i adresu osoby, o której mowa w pkt 3, b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa w art. 37a ust. 1 i 2, art. 37b ust. 1 i 3 albo art. 37d ust. 1 ustawy c) oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 3, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania; 5) zakres i sposób prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac albo badań; 6) informację, że postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać zmienione lub cofnięte na podstawie art. 47 ustawy; 7) wskazanie terminu ważności pozwolenia.

Planowane prowadzenie badań konserwatorskich ścian i sklepienia zakrystii zabytkowego budynku kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP, zlokalizowanego na dz. nr ew. 3642 w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r., w zakresie przeprowadzenia badań stratygraficznych tynków i warstw malarskich płaszczyzn ścian, sklepienia i detalu architektonicznego pomieszczenia zakrystii w celu ustalenie jego pierwotnej kolorystyki oraz określenia ewentualnego występowania polichromii i dekoracji malarskich, jeśli takie istnieją pod warstwami przemuruowań i przemalowań, zgodnie z załączonym opracowaniem p.n.: „Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. Bazylika Mniejsza w Węgrowie, program prac badawczych; zakrystia ściany i sklepienie” z czerwca 2024 r., opracowanym przez: mgr Paweł Sadlej, konserwator dzieł sztuki, artysta plastyk, zaśw. Nr 57 z 14-07-1994 r. uzyskało akceptację Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako niezbędny element poprzedzający prowadzenie prac rewaloryzacyjnych ratujących substancję zabytkową kościoła parafialnego p.w.

Wniebowzięcia NMP w Węgrowie, oraz jako zgodne z zaleceniami konserwatorskimi dla tego obiektu. Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

POUCZENIE

Od decyzji niniejszej na mocy art.129 par.1 i 2 k.p.a. przysługuje odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które strona może wnieść w terminie 14 dni od dnia dostarczenia decyzji, za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków 08-110 Siedlce ul. Bema 4a. Jednocześnie informuję, iż stosownie do treści art. 127a k.p.a., w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Informacja dotycząca sposobu i zakresu przetwarzania danych osobowych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie i jego Delegatury znajduje się pod adresem internetowym: https://mwkz.pl/images/Kluczula_Informacyjna_WUOZ_2018.pdf

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Bożena Gassowska
Kierownik Delegatury w Siedlcach

Otrzymują:

1. Rzymskokatolicka Parafia p.w. Wniebowzięcia NMP
07-100 Węgrów ul. Strażacka 5
2. Wojewódzki Konserwator Zabytków
3. a/a

Oprac. Mirosław Starczewski tel. 25 63 394 58

Pobrano opłatę skarbową w wysokości 82 zł- zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2111)

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA P.W. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P.

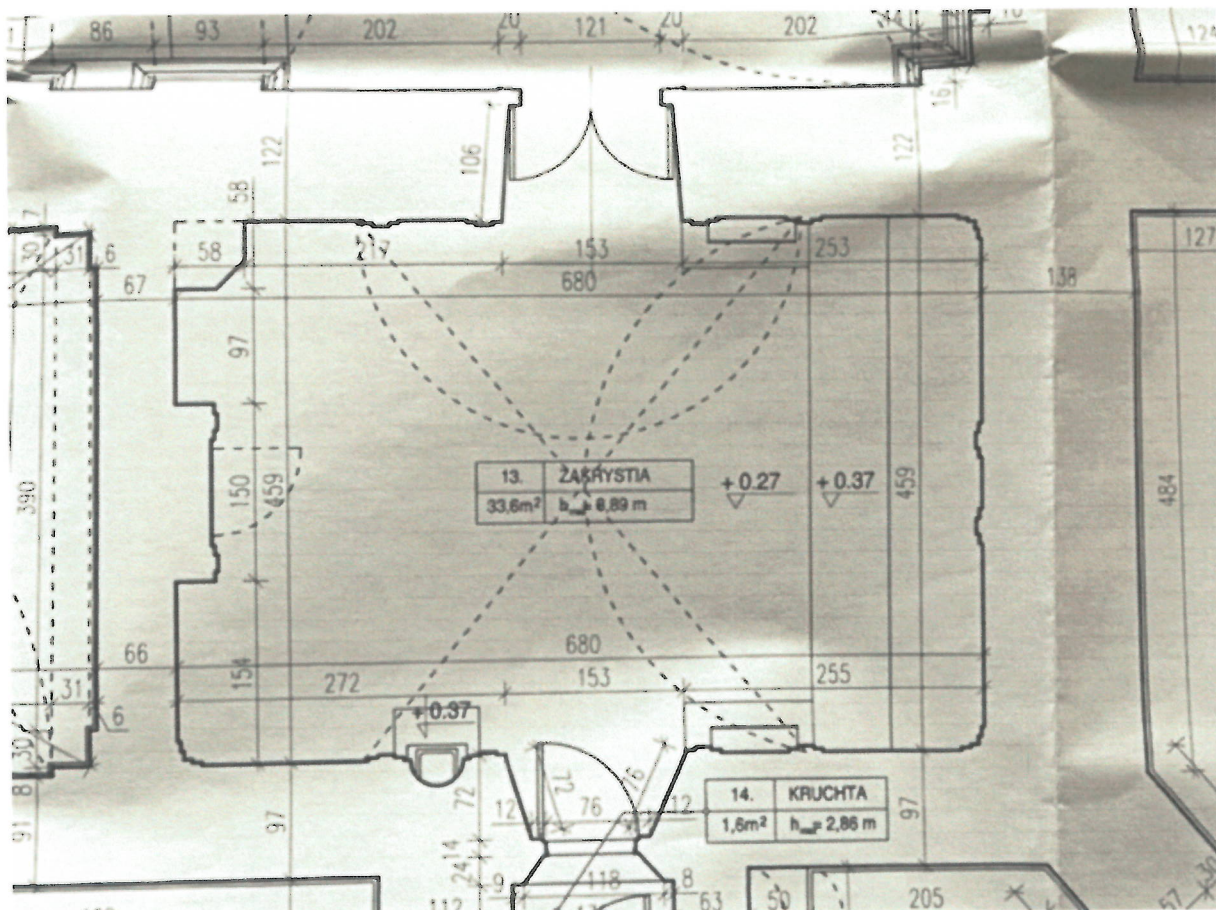
BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

Rynek Mariacki 12, 07-100 Węgrów

PROGRAM PRAC BADAWCZYCH

ZAKRYSTIA

ŚCIANY I SKLEPIENIE

PROGRAM PRAC BADAWCZYCH

CEL I ZAŁOŻENIA PRAC BADAWCZYCH

PROGRAM PRAC BADAWCZYCH

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA
p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Węgrowie
BAZYLIKA MNIEJSZA
ul. Strażacka 5, 07-100 Węgrów
tel. +48 25 792 23 66
DIECEZJA DROHICZYŃSKA
NIP 824-11-82-952 REGON 040094895

PROBOSZCZ I DZIEKAN
WĘGROŃSKI

X. Jan
ks. prał. mgr Leszek Górczyński

Paweł Sadlej

Konserwator dzieł sztuki

Nr dyplomu: 4308 ASP Warszawa

RYS HISTORYCZNY

Pierwotnie nazwę miejscowości pisano jako: Vangrow lub Vengrow (w Metryce Litewskiej: Uhrów). Pierwszy kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Błogosławionej Dziewicy, św. Apostołów Piotra, Pawła i Andrzeja oraz św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy został ufundowany 2 grudnia 1414 roku (I niedziela adwentu) przez Piotra Pilika (łac. Pilkonis), zwanego Pilikowicem lub Pilikowiczem h. Rogala (zm. po 1435), marszałka dworu księcia Janusza Starszego (1381-1398), podstolego warszawskiego (1385), podkomorzego zakroczymskiego (1390-1400) i wojewodę mazowieckiego (1400-1435). Świadkiem tego wydarzenia był ks. Grzegorz z Buczkowa Buczkowski (zm. ok. 1424), biskup włodzimierski (1400-1424), a także Pomścibor z Chamska herbu Bolesta, podkomorzy ciechanowski (1414-1430), kasztelan liwski (1434). Pierwszym plebanem kościoła został ks. Piotr zwany Stołowskim/Stołońskim z Piaseczna. Akt erekcji został oblatowany w 1649 roku w aktach Trybunału Lubelskiego.

Prawa miejskie Węgrów posiadał już w 1436 roku, ponieważ występował już wówczas burmistrz i mieszczanie. W 1451 dziedzic Węgrowa – Stanisław z Ołomuńca zapisał szkole węgrowskiej jedną włokę ziemi, a w 1454 roku powiększył beneficjum kościelne. Kolejnymi, znanymi plebanami węgrowskimi byli: ks. Teofil (1472-1478) i ks. Wawrzyniec (1480-1481). W latach 1474-1496 dobra węgrowskie (166 włók osiadłych) należały do syna wspomnianego Stanisława z Ołomuńca – Wawrzyńca Węgrowskiego. W latach 1496-1540 właścicielem Węgrowa był syn Wawrzyńca – Paweł Węgrowski, który zmarł bezpotomnie. W 1507 roku dobra węgrowskie przeszły we władanie litewskiego rodu Kostewiczów h. Leliwa, z okazji ślubu jego siostry Maryny Węgrowskiej (zm. ok. 1536) z Januszem Kostewiczem h. Leliwa (zm. 1527), miecznikiem litewskim (1505-1508), wojewodą witebskim (1517) i podlaskim (1520-1527). Tenże Janusz Kostewicz w 1507 roku potwierdził i poszerzył wcześniejsze nadania kościołowi, a w 1509 roku zapisał plac pod budowę kościoła św. Barbary, nadając mu 32 siedliska z ogrodami (fundacja przypuszczalnie nie doszła do skutku), a także potwierdził przywileje nadane probostwu węgrowskiemu przez Piotra Pilika.

W 1536 roku ich córka Anna Kostewiczówna wniosła dobra Radziwiłłom h. Trąby, poślubiając księcia Jana Radziwiłła (zm. 1542), podczaszego litewskiego (1517-1542), starostę bielskiego (1522) i żmudzkiego (1535).

Po 1542 roku dobra węgrowskie przeszły na własność rodziny Kiszaków h. Dąbrowa z Ciechanowca, z racji ślubu jednej z trzech córek księcia Jana Radziwiłła – Anny (1525-1600) ze Stanisławem Kiszką (zm. 1 listopada 1554 r.), wojewodą witebskim (1544-1554). Anna Kiszczyna wywodziła się z tej linii książąt Radziwiłłów, którzy sprzyjali reformacji (arianom). W 1558 roku usunęła ona proboszcza węgrowskiego ks. Walentego Suchodolskiego, a kościół i beneficjum przekazała nowo powstałemu zborowi protestanckiemu. Tak więc w latach 1558-1630 kościół węgrowski stał się najpierw zborom arian, a później kalwińskim (od ok. 1593). W dniu 1 lipca 1569 roku król Polski (faktycznie od 1548) Zygmunt II August (1520-1572) potwierdził, że dobra węgrowskie objął jako darowiznę syn Anny zwolennik arian – Jan Kiszka (1547-1592), krajczy litewski (1569), kasztelan wileński i wojewoda brzeski (1588). W 1596 roku ks. Szymon z Urzędowa proboszcz sokołowski próbował odzyskać kościół węgrowski z rąk protestantów jednak na skutek oporu właścicieli miasta nie udało się to. Na mocy umowy z 14 czerwca 1596 roku zawartego w Drohiczynie pomiędzy ks. Bernardem Maciejowskim (1548-1608), biskupem luckim (1587-1600), a wdową po Janie Kiszce Elżbietą Ostrogską (ok. 1557-1599), od 1593 roku żoną Krzysztofa Mikołaja Radziwiłła „Pioruna” (1547-1603), wojewody wileńskiego (1584-1603) – kościół został zwrócony katolikom dopiero w 1630 roku. W 1604 r. parafia i dekanat węgrowski należały do archidiaconatu brzeskiego diecezji luckiej, od tego też roku Węgrów stał się siedzibą dekanatu.

W dniu 20 maja 1664 roku nowym właścicielem dóbr węgrowskich został katolik – Jan Kazimierz hr. Krasieński h. Ślepowron (1607-1669), wojewoda płocki (1647), podskarbi wielki koronny (1658-1668). W dniu 21 kwietnia 1666 roku potwierdził on wcześniejsze nadania kościołowi węgrowskiemu, przyznając dodatkowo w obecności ks. Marinusa de Sancto Martiniego, proboszcza węgrowskiego (od 28 grudnia 1656), dziesięciny z folwarków dworskich klucza węgrowskiego, prawo propinacji z karczmy starowiejskiej, prawo wolnego wyrębu drewna oraz daninę w wysokości 700 zł. W dniu 13 kwietnia (idy marcowe) 1703 spłonął murowany kościół farny razem ze szkołą i szpitalem (według niektórych również drewniany kościół św. Barbary). W tej sytuacji syn wspomnianego Jana Kazimierza – Jan Dobrogost (Bonawentura) hr. Krasieński (1639-1717), wojewoda płocki (1688-1717), wznosił w latach 1703-1707 obecny, murowany w stylu barokowym kościół pw. Wniebowzięcia NMP. Akt umowy o jego budowę został zawarty 12 sierpnia 1703 roku pomiędzy dziedzicem węgrowskim a Karolem Ceronim (ok. 1647-1721), architektem królewskim włoskiego pochodzenia (1714-1721). Projekt świątyni wykonał Tylman z Gameraen Gamerski (ok. 1632-1706), a budowę nadzorował wspomniany architekt Karol Ceroni, przy współpracy Jana Reisnera (1655-1713), królewskiego geometry, geografą i malarza (od 1676) oraz niemieckiego rzeźbiarza i budowniczego Andrzeja Schlütera (1662-1714). Wnętrze świątyni zostało ozdobione polichromią, wykonaną w latach 1707-1708 przez florenckiego malarza Michała Anioła Palloniego (1637-ok. 1713). Administrację parafii węgrowskiej w dniu 13 listopada 1707 roku przejęli księża bartolomici, zwani bartoszkami lub komunistami (Institutum Clericorum Saecularium in Commune Viventium). Konsekracji nowej świątyni dokonał 24 maja 1711 roku ks. Aleksander Benedykt z Wyhowa Wyhowski (1649-1714), biskup łucki i brzeski (1703-1714).

W dniu 14 października 1711 roku, z inicjatywy wspomnianego hrabiego Jana Bonawentury Krasieńskiego, został podpisany w pałacu starowiejskim (Krasny Dwór) – przy udziale wielu biskupów z terenów Rzeczypospolitej – akt fundacyjny prepozytury, mansjonarii oraz seminarium księży bartoszków w Węgrowie. W dniu 17 października tegoż roku na zamku w Liwie dziedzic Węgrowa nie tylko potwierdził wszystkie wcześniejsze nadania kościołowi katolickiemu, ale znacznie je powiększył. Kilka dni później 21 października 1711 roku ks. Aleksander Benedykt z Wyhowa Wyhowski (1649-1714), biskup łucki (1703-1714), oficjalnie zatwierdził powstanie prepozytury, mansjonarii i seminarium księży bartoszków w Węgrowie. Pierwszym przełożonym węgrowskiej wspólnoty został kanonik kapituły łuckiej i warszawskiej ks. dr Michał Józef Gass (1680-1743), który w latach 1711-1728 pełnił funkcję proboszcza, rektora seminarium (regensa), prezesa instytutu i prepozyta.

Mansjonariusze węgrowscy założyli szkołę (od 1778 szkoła powiatowa), którą Komisja Edukacji Narodowej w 1783 roku podniosła do rangi szkoły podwydziałowej. W ramach represji po Powstaniu Listopadowym została ona zamknięta w 1833 roku. Wkrótce też w dniu 9 kwietnia 1839 roku – decyzją ks. Jana Marcelego Gutkowskiego (1776-1863), biskupa podlaskiego (1826-1842), zostało zamknięte i przeniesione do Janowa Podlaskiego seminarium księży bartoszków, a parafia przekazana w ręce duchowieństwa diecezjalnego (8 czerwca 1839 r.). W 1864 roku dobra kościelne zostały skonfiskowane przez władze carskie.

Na początku II wojny światowej 9 września 1939 roku kościół został uszkodzony od uderzenia bomby rozpryskowej (brama, drzwi, okna i dach). Kościół parafialny został zamknięty, a plebania zajęta przez Niemców, a później przez Rosjan (1939-1944). Po wojnie plebania i budynki dawnego seminarium księży bartoszków przejęły na wiele lat najpierw Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa, a później inne urzędy państwowe. W części zostały one zwrócone parafii dnia 8 listopada 2002 roku oraz 22 stycznia 2003 roku.

Dnia 24 grudnia 1992 roku ks. Władysław Jędruszek (1918-1994), biskup drohiczyński (1991-1994), podniósł kościół w Węgrowie do rangi Kolegiaty i ustanowił przy nim Kolegiacką Kapitułę Węgrowską. Kolejny biskup drohiczyński ks. Antoni Pacyfik Dydycz, dekretem z dnia 28 lutego 1996

roku, potwierdził istniejący tutaj kult Matki Bożej i ustanowił kościół kolegiacki sanktuarium maryjnym na prawie diecezjalnym – dzięki staraniom ks. prał. Edwarda Domańskiego (1927-1997), proboszcza węgrowskiego (1985-1997). W dniu 4 kwietnia 1997 roku Ojciec Święty Jan Paweł II kolegiatę węgrowską podniósł do godności Bazyliki Mniejszej.

Obok kościoła po drugiej stronie ulicy znajdują się budynki dawnego seminarium księży bartolomitów wzniesione w latach 1708-1711. Tuż przy nich znajduje się zabytkowa plebania wzniesiona w 1924 roku staraniem ks. Romana Mariana Wilde (1883-1950), proboszcza węgrowskiego (1921-1924) i jego następcy w latach 1924-1939 ks. Aleksandra Woydno (1884-1947), w której mieszka wikariusz oraz kościelny. Dalej w głębi ogrodu stoi nowa, piętrowa plebania, zbudowana w latach 1976-1979 przez ks. Jana Iwaniuka (1917-1985), proboszcza i dziekana węgrowskiego (1968-1985).

Kaplice:

Jarnice (dawniej Jarinice/Jarinice) – Drewniana kaplica pw. św. Jakuba Apostoła. W 1388 roku Władysław Jagiello (ok. 1351-1434), król polski (1386-1434) nadał katedrze wileńskiej i jej biskupowi Jarnice i Wasilew w ziemi drohickiej przez uposażenie. W 1407 roku książę Witold (ok. 1348-1430), wielki książę litewski (1392-1430), kiedy ziemie te weszły w skład diecezji włodzimierskiej a później luckiej, przejął przypuszczalnie do dóbr książęcych. Po 1444 roku Kazimierz Jagiellończyk (1427-1492), wielki książę litewski (1440-1492), nadał Jarnice księciu (kniaziowi) Andrzejowi Świrskiemu h. Lis, zwanemu później Jarnickim (dux Svirmensis et haeres Jarinicensis), synowi kniazia litewskiego Aleksandra. On też w 1451 roku był fundatorem najstarszej świątyni. W 1474 roku występował jako jej kolator, zapisując kościołowi dziesięcinę z pól między Szarutami a Zającem oraz dwie barcie. Pierwszym znanym plebanem jarnickim był ks. Mikołaj (1461). W 1501 roku wspomniany dziedzic nadał nowe uposażenia kościołowi, który w XVI wieku miał już status parafialny. W drugiej poł. XVII w. parafia weszła w skład parafii węgrowskiej. Od 1721 roku kościół w Jarnicach został przyłączony do prepozytury węgrowskiej, przez ks. Joachima Przebendowskiego (1675-1721), biskupa luckiego (1716-1721). Obecna kaplica została zbudowana z osiemnastowiecznego kościoła (ok. 1783), który – według tradycji – przewieziono tutaj po 1819 roku z Budziszyna k. Mokobód.

Węgrów – kaplica cmentarna. Murowana kaplica pw. Przemienienia Pańskiego i NMP Szkaplerznej została zbudowana w 1893 roku staraniem ks. Stanisława Broniszewskiego (1827-1915), proboszcza i dziekana węgrowskiego (1880-1915). Kaplica jest zorientowana frontonem na północ. Swoim stylem reprezentuje budownictwo eklektyczne dominujące na przełomie XIX i XX wieku z zastosowaniem wzorców zaczerpniętych z architektury romańskiej. W kopule wieży frontowej jest umieszczony dzwon. Na chórze świątyni znajdują się stare, sześciogłosowe organy. Ołtarz główny i kaplica zostały poświęcone czyli konsekrowane 25 września 1893 roku przez ks. bp. Franciszka Jaczewskiego h. Leliwa (1832-1914), biskupa lubelskiego i administratora apostolskiego diecezji podlaskiej (1889-1914). W podziemiach kaplicy znajdują się grobowce kolatorów węgrowskich świątyni (np. rodziny Łubieńskich).

Oprac. ks. dr Zbigniew Rostkowski

Pierwszy kościół parafialny w Węgrowie został ufundowany w 1414 przez Piotra Pilika herbu Rogala. W 1509 została ufundowana kolejna fara pod wezwaniem św. Barbary.

Obecny kościół parafialny powstał zapewne w stylu gotyckim w pierwszej połowie XVI wieku z fundacji Kiszków. W 1558 Anna z Radziwiłłów Kiszczyna, propagatorka i protektorka protestantyzmu w Wielkim Księstwie Litewskim odebrała kościół katolikom, usunęła proboszcza i przekazała nowo powstałą świątynię założonemu przez siebie zborowi kalwińskiemu. Za sprawą Jana Kiszki i węgrowskiego pastora Piotra z Goniądza w

1565 kościół przeszedł pod władanie zboru braci polskich. Powrócił jednak w ręce ewangelików reformowanych w 1592.

W 1630 kościół parafialny został zwrócony katolikom. W 1703 podczas wojny północnej świątynia spłonęła. Została odbudowana w stylu barokowym według projektu Tylmana z Gameren przez architektów Carlo Ceroniego i Jana Reisnera^[2]. W 1707 opiekę nad parafią i kościołem przejęli bartolomici. Nowy kościół został konsekrowany w 1711 przez biskupa łuckiego Aleksandra Benedykta Wyhowskiego.

W 1839 po kasacie kolegium bartolomitów w Węgrowie kościół opuścili księża bartoszkowie, a świątynia została przekazana w ręce duchowieństwa diecezjalnego^[2].

9 września 1939 kościół został zbombardowany. Przez okres II wojny światowej był zamknięty. Po zakończeniu działań wojennych przywrócono mu funkcje parafialne.

24 grudnia 1992 biskup drohiczyński Władysław Jędruszak ustanowił przy kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Węgrowie kapitułę oraz wyznaczył świątynię kolegiatą diecezji drohiczyńskiej. 28 lutego 1996 biskup drohiczyński Antoni Pacyfik Dydycz ogłosił kościół kolegiacki sanktuarium maryjnym na prawie diecezjalnym. 4 kwietnia 1997 papież Jan Paweł II ustanowił kolegiatę węgrowską bazyliką mniejszą.

Kościół parafialny w Węgrowie zbudowany jest na planie prostokąta, trójnawowy, przykryty sklepieniem kolebkowo-krzyżowym. Nawy boczne są znacznie węższe od głównej. Fasada świątyni jest typowo barokowa, z trójkątnym szczytem zwieńczonym krzyżem łacińskim oraz figurami świętych apostołów Piotra i Pawła. Po bokach fasady znajdują się dwie charakterystyczne wieżyczki gotyckie pozostałe z dawnego kościoła obronnego.

We wnętrzu kościoła znajduje się zespół barokowych fresków wykonanych w duchu kontrreformacji autorstwa florenckiego malarza Michała Anioła Palloniego z lat 1707–1708. W prezbiterium uwagę zwraca wspaniała scena Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

PROGRAM PRAC BADAWCZYCH

CEL I ZAŁOŻENIA PRAC BADAWCZYCH

Badania prowadzone będą pod kotem występowania dekoracji barwnych ,których prawdopodobieństwo występowania jest wysokie w kontekście wystroju wnętrz całej świątyni.

1. Badania tynków wypraw wnętrza kościoła ma na celu określenie historycznych wymalowań architektury kościoła ,określenie występowania polichromii i dekoracji malarskich jeśli takie istnieją pod warstwami przemurowań i przemalowań
2. Badania mają określić występowanie pierwotnych wypraw wymalowań.
3. Określenie warstw pierwotnych i wtórnych nawarstwienia warstw wtórnych określenie miejsc ich występowania.
4. Zostaną wykonane odkrywki pasmowe schodkowe wykazujące stratyografię badanego obiektu .

PROGRAM PRAC BADAWCZYCH

1. Inwentaryzacja ścian i sklepienia zakrystii.

2. Wykonanie badań ,stratografii.

Wykonanie odkrywek na wyprawach ścian. Przebadanie będą miejsca które potencjalnie skrywają informacje o warstwach historycznych i technologicznych. Wykonanie odkrywek na ścianach i sklepieniu. Pasy odkrywek pasmowych będą przechodziły od ścian poprzez gzyms w sklepienie. będą się krzyżowały w centrum w partii szczytowej centralnej sklepienia i w czterech narożnikach .

3. Pobranie materiału badawczego / próbek / badania laboratoryjne wypraw pigmentów spoiw pobiął .

4. Odkrywki będą interpretowane według kryterium jednoznacznych opisanych i z dokumentowanych w poszczególnych etapach, zmian, przekształceń budowy wypraw i wymalowani barwnych. Zostaną rozróżnione i opisane warstwy historyczne i technologiczne.

5. Interpretacja wyników badań fizyko chemicznych.

Siedlce, 16 lipca 2024 r.

DS.5142.208.2024.DO

DECYZJA Nr 334/DS/2024

Na podstawie, art. 36 ust.1 pkt 1, ust.3, ust. 5, ust. 8 w związku z art. 7 ust.1, art. 89 pkt 2, art. 91 ust.4 pkt 4 oraz art. 92 ust. 1, i ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840 ze zm.), § 12 ust 1 Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. z 2021 r., poz. 81), w związku z art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 07 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. 2023 poz. 682 ze zm.) oraz art. 104 i 105 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 ze zm.),

w związku z wystąpieniem : Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Węgrowie, 07-100 Węgrów ul. Strażacka 5, z dnia 03.07.2024 r.,

w sprawie: wydania pozwolenia na przeprowadzenie prac konserwatorskich drewnianej zabudowy wnętrza zakrystii kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, zlokalizowanego na dz. nr ew. 3642 w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r., po zapoznaniu się z przedłożonymi dokumentami,

1. POZWALAM

Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Węgrowie, 07-100 Węgrów, ul. Strażacka 5, na przeprowadzenie prac obejmujących konserwację boazerijnego wykończenia ścian wnętrza zakrystii kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, zlokalizowanego na dz. nr ew. 3642 w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r.

Zakres prac obejmie odpowiednio: rozpoznanie stratygrafii warstw malarskich, demontaż, wstępne oczyszczenie i dezynfekcję, przeprowadzenie dezynsekcji, naprawa konstrukcji z możliwością wymiany najbardziej zniszczonych elementów, uzupełnienie brakujących elementów boazerii, usunięcie wtórnych warstw malarskich i interwencji naprawczych, uzupełnienie i aranżacja malatur z pomocą bejc i lakierów, montaż i ostateczne scalenie kolorystyczne oraz zabezpieczenie powierzchni.

Szczegółowy zakres prac został określony w programie prac konserwatorskich opracowanym przez konserwatora dzieł sztuki Pawła Sadleja, zatytułowanym: *Zakrystia. Drewniane wykończenie ścian bocznych oraz konserwacja kredensji i lewatarzy*, będącym załącznikiem do przedłożonego wniosku.

1. Na 14 dni przed rozpoczęciem prac należy wskazać uprawnioną osobę spełniającą wymagania, o których mowa w art. 37a ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2022 poz. 840), która będzie kierowała przedmiotowymi pracami.
2. Należy przedłożyć oświadczenie osoby o której mowa w art. 37a ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2022 poz. 840), o przyjęciu obowiązku kierowania pracami konserwatorskimi.
3. Po dokonaniu odkrywek stratygraficznych należy przeprowadzić konsultacje z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków delegaturą w Siedlcach odnośnie zastosowania odpowiedniej kolorystyki.
4. Zobowiązuje się inwestora do zawiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac.
5. Przy dokonywaniu odbioru częściowego i końcowego prac, wymagany jest udział Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
6. Inwestora zobowiązuje do niezwłocznego zawiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o okolicznościach ujawnionych w toku prac, które mogą mieć wpływ na formę obiektu i zakres prowadzonych prac.
7. Wykonawca przedłoży w terminie trzech miesięcy od zakończenia prac dokumentację konserwatorską z przeprowadzonych prac w formie papierowej bądź papierowo-cyfrowej.

Termin ważności pozwolenia – 23.12.2026 r.

2. UMARZAM

postępowanie w zakresie wydania pozwolenia na przeprowadzenie prac konserwatorskich przy kredensji oraz ławatach stanowiących wyposażenie zakrystii kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Węgrowie.

UZASADNIENIE

Drewniane boazeryjne wykończenie ścian zakrystii zabytkowego kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, zlokalizowanego na dz. nr ew. 3642 w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r., jako cenny przykład XVIII wiecznej architektury sakralnej, uległo zniszczeniu pod wpływem czasu. W związku z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r., poz. 840), wszelkie prace związane z remontem i konserwacją budynku kościoła, wymagają zgody Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. W dniu 03.07.2024 r. Proboszcz Parafii p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Węgrowie zwrócił się z formalnym wnioskiem o wyrażenie zgody na przeprowadzenie prac konserwatorskich przy boazeryjnym wykończeniu ścian zakrystii przedmiotowego kościoła.

Zgodnie z § 12 ust 1. Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 02 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz.U. 2021 r., poz. 81), pozwolenie na prowadzenie prac konserwatorskich, prac restauratorskich albo badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa albo badań architektonicznych zawiera: 1) imię, nazwisko i adres lub nazwę, siedzibę i adres wnioskodawcy; 2) wskazanie zabytku, z uwzględnieniem

miejsca jego położenia albo przechowywania; 3) warunek polegający na obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust. 1 i 2, art. 37b ust. 1 i 3 albo art. 37d ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zwanej dalej „ustawą”; 4) warunek przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków albo ministrowi nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac albo badań, a w toku prac albo badań na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby, o której mowa w pkt 3: a) imienia, nazwiska i adresu osoby, o której mowa w pkt 3, b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust. 1 i 2, art. 37b ust. 1 i 3 albo art. 37d ust. 1 ustawy, c) oświadczenia osoby, o której mowa w pkt 3, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo badaniami albo samodzielnego ich wykonywania; 5) zakres i sposób prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac albo badań; 6) informację, że postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać zmienione lub cofnięte na podstawie art. 47 ustawy; 7) wskazanie terminu ważności pozwolenia.

W myśl § 12 ust.2 wymienionego rozporządzenia pozwolenie, o którym mowa w ust. 1, może określać warunki polegające na obowiązku: 1) zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków albo ministra o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac albo badań; 2) zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków albo ministra o terminie podjęcia określonych czynności związanych z wydanym pozwoleniem, przynajmniej 3 dni przed dniem rozpoczęcia tych czynności; 3) niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków albo ministra o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac albo badań; 4) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac albo badań oraz opracowania wyników tych badań, w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazania jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków albo ministrowi w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac albo badań; 5) opracowania sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu prac albo badań i przekazania tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków albo ministrowi w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac albo badań; 6) podjęcia innych działań, które zapobiegają uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.

Planowane prowadzenie prac obejmujących konserwację boazerijnego wykończenie ścian zakrystii kościoła p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Węgrowie, wpisanego do rejestru zabytków pod Nr A-44/230 decyzją z dn. 18-11-1959 r., uzyskało akceptację Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków jako poprawiające stan techniczny, warunki użytkowe oraz estetykę zabytkowego obiektu. Wobec powyższego należało orzec jak w sentencji.

Z racji, iż kredensja jak i lawatarze spełniają kryteria zabytku ruchomego, nie stanowią one części składowej zabytku nieruchomego jakim jest kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Nie stanowią też części jego nieruchomego wykończenia. Jednocześnie, analiza stanu faktycznego przedmiotowych obiektów, wykazała, iż nie są one wpisane do rejestru zabytków ruchomych. W związku z powyższym na ich konserwację nie jest wydawana zgoda Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, co reguluje art. 36 ust. 1 pkt 3, ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2022 poz. 840), który wskazuje, iż pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga prowadzenie prac konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru. Mając powyższe na

uwadze Mazowiecki Wojewódzki Konserwator zabytków, w tym zakresie, uznaje postępowanie za bezprzedmiotowe i na podstawie art. 105, § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2024 poz. 572), orzeka o umorzeniu postępowania.

POUCZENIE

Właściciela zobowiązuje do niezwłocznego zawiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o okolicznościach ujawnionych w toku prac, które mogą mieć wpływ na formę obiektu i zakres prowadzonych prac.

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, na podstawie art. 47 ustawy o ochronie i opiece nad zabytkami, może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania prac określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom – na podstawie art. 127a i art. 129 par. 2 Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz.U. 2024 poz. 572) - odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w terminie 14 dni od jej doręczenia, za pośrednictwem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na adres: ul. Bema 4a, 08-110 Siedlce.

Jednocześnie informuję, iż stosownie do treści art. 127a k.p.a., w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Informacja dotycząca sposobu i zakresu przetwarzania danych osobowych przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie i jego Delegatury znajduje się pod adresem internetowym: https://mwkz.pl/images/Klauzula_Informacyjna_WUOZ_2018.pdf

Opracował: D. Olszewski

Pobrano opłatę skarbową w wysokości 82 zł zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. 2023 poz. 2111)

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Bożena Krassowska
Kierownik Delegatury w Siedlcach

Otrzymują:

1. Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Węgrowie, 07-100 Węgrów, ul. Strażacka 5
2. a/a x 2

DECYZJA Z DNIA 16.07.2024
DECYZJA NR 334/DS/2024

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P.

BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

Stanisława Staszica 5, 07-100 Węgrów

ZAKRYSTIA

DREWNIANE WYKOŃCZENIE ŚCIAN BOCZNYCH

ORAZ KONSERWACJA KREDENSJI I LAWATARZY

STAN ZACHOWANIA

CEL I ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

PROGRAM PRAC

Konserwator Dziej Sztuki
artysta plastyk
Paweł Sadlej
załw. 57 z 14.07.91

Paweł Sadlej

Konserwator dzieł sztuki

Nr. dyplomu: 4308 ASP Warszawa

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW

Bożena Krassowska
Kierownik Delegatury w Siedlcach

1
WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Siedlcach
08-110 Siedlce, ul. Bema 4a
tel. 025/633-56-29, fax: 025/633-94-58

RYS HISTORYCZNY

Pierwotnie nazwę miejscowości pisano jako: Vangrow lub Vengrow (w Metryce Litewskiej: Uhrów). Pierwszy kościół pw. Najświętszej Maryi Panny Błogosławionej Dziewicy, św. Apostołów Piotra, Pawła i Andrzeja oraz św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy został ufundowany 2 grudnia 1414 roku (I niedziela adwentu) przez Piotra Pilika (łac. Pilkonis), zwanego Pilikowicem lub Pilikowiczem h. Rogala (zm. po 1435), marszałka dworu księcia Janusza Starszego (1381-1398), podstolego warszawskiego (1385), podkomorzego zakroczymskiego (1390-1400) i wojewodę mazowieckiego (1400-1435). Świadkiem tego wydarzenia był ks. Grzegorz z Buczkowa Buczkowski (zm. ok. 1424), biskup włodzimierski (1400-1424), a także Pomścibor z Chamska herbu Bolesta, podkomorzy ciechanowski (1414-1430), kasztelan liwski (1434). Pierwszym plebanem kościoła został ks. Piotr zwany Stołowskim/Stołońskim z Piaseczna. Akt erekcji został oblatowany w 1649 roku w aktach Trybunału Lubelskiego.

Prawa miejskie Węgrów posiadał już w 1436 roku, ponieważ występował już wówczas burmistrz i mieszczanie. W 1451 dziedzic Węgrowa – Stanisław z Ołomuńca zapisał szkole węgrowskiej jedną włókę ziemi, a w 1454 roku powiększył beneficjum kościelne. Kolejnymi, znanymi plebanami węgrowskimi byli: ks. Teofil (1472-1478) i ks. Wawrzyniec (1480-1481). W latach 1474-1496 dobra węgrowskie (166 włók osiadłych) należały do syna wspomnianego Stanisława z Ołomuńca – Wawrzyńca Węgrowskiego. W latach 1496-1540 właścicielem Węgrowa był syn Wawrzyńca – Paweł Węgrowski, który zmarł bezpotomnie. W 1507 roku dobra węgrowskie przeszły we władanie litewskiego rodu Kostewiczów h. Leliwa, z okazji ślubu jego siostry Maryny Węgrowskiej (zm. ok. 1536) z Januszem Kostewiczem h. Leliwa (zm. 1527), miecznikiem litewskim (1505-1508), wojewodą witebskim (1517) i podlaskim (1520-1527). Tenże Janusz Kostewicz w 1507 roku potwierdził i poszerzył wcześniejsze nadania kościołowi, a w 1509 roku zapisał plac pod budowę kościoła św. Barbary, nadając mu 32 siedliska z ogrodami (fundacja przypuszczalnie nie doszła do skutku), a także potwierdził przywileje nadane probostwu węgrowskiemu przez Piotra Pilika.

W 1536 roku ich córka Anna Kostewiczówna wniosła dobra Radziwiłłom h. Trąby, poślubiając księcia Jana Radziwiłła (zm. 1542), podczaszego litewskiego (1517-1542), starostę bielskiego (1522) i żmudzkiego (1535).

Po 1542 roku dobra węgrowskie przeszły na własność rodziny Kiszaków h. Dąbrowa z Ciechanowca, z racji ślubu jednej z trzech córek księcia Jana Radziwiłła – Anny (1525-1600) ze Stanisławem Kiszką (zm. 1 listopada 1554 r.), wojewodą witebskim (1544-1554). Anna Kiszczyna wywodziła się z tej linii książąt Radziwiłłów, którzy sprzyjali reformacji (arianom). W 1558 roku usunęła ona proboszcza węgrowskiego ks. Walentego Suchodolskiego, a kościół i beneficjum przekazała nowo powstałemu zborowi protestanckiemu. Tak więc w latach 1558-1630 kościół węgrowski stał się najpierw zborom ariańskim, a później kalwińskim (od ok. 1593). W dniu 1 lipca 1569 roku król Polski (faktycznie od 1548) Zygmunt II August (1520-1572) potwierdził, że dobra węgrowskie objął jako darowiznę syn Anny zwolennik arian – Jan Kiszka (1547-1592), krajczy litewski (1569), kasztelan wileński i wojewoda brzeski (1588). W 1596 roku ks. Szymon z Urzędowa proboszcz sokołowski próbował odzyskać kościół węgrowski z rąk protestantów jednak na skutek oporu właścicieli miasta nie udało się to. Na mocy umowy z 14 czerwca 1596 roku zawartego w Drohiczynie pomiędzy ks. Bernardem Maciejowskim (1548-1608), biskupem łuckim (1587-1600), a wdową po Janie Kiszce Elżbietą Ostrogską (ok. 1557-1599), od 1593 roku żoną Krzysztofa Mikołaja Radziwiłła „Pioruna” (1547-1603), wojewody wileńskiego (1584-1603) – kościół został zwrócony katolikom dopiero w 1630 roku. W 1604 r. parafia i dekanat węgrowski należały do archidiaconatu brzeskiego diecezji łuckiej, od tego też roku Węgrów stał się siedzibą dekanatu.

W dniu 20 maja 1664 roku nowym właścicielem dóbr węgrowskich został katolik – Jan Kazimierz hr. Krasieński h. Ślepowron (1607-1669), wojewoda płocki (1647), podskarbi wielki koronny (1658-1668). W dniu 21 kwietnia 1666 roku potwierdził on wcześniejsze nadania kościołowi węgrowskiemu, przynajmniej dodatkowo w obecności ks. Marinusa de Sancto Martiniego, proboszcza węgrowskiego (od 28 grudnia 1656), dziesięciny z folwarków dworskich klucza węgrowskiego, prawo propinacji z karczmy starowiejskiej, prawo wolnego wyrębu drewna oraz daninę w wysokości 700 zł. W dniu 13 kwietnia (idy marcowe) 1703 spłonął murowany kościół farny razem ze szkołą i szpitalem (według niektórych również drewniany kościół św. Barbary). W tej sytuacji syn wspomnianego Jana Kazimierza – Jan Dobrogost (Bonawentura) hr. Krasieński (1639-1717), wojewoda płocki (1688-1717), wzniósł w latach 1703-1707 obecny, murowany w stylu barokowym kościół pw. Wniebowzięcia NMP. Akt umowy o jego budowę został zawarty 12 sierpnia 1703 roku pomiędzy dziedzicem węgrowskim a Karolem Ceronim (ok. 1647-1721), architektem królewskim włoskiego pochodzenia (1714-1721). Projekt świątyni wykonał Tylman z Gameren Gamerski (ok. 1632-1706), a budowę nadzorował wspomniany architekt Karol Ceroni, przy współpracy Jana Rejsnera (1655-1713), królewskiego geometry, geografa i malarza (od 1676) oraz niemieckiego rzeźbiarza i budowniczego Andrzeja Schlütera (1662-1714). Wnętrze świątyni zostało ozdobione polichromią, wykonaną w latach 1707-1708 przez florenckiego malarza Michała Anioła Palloniego (1637-ok. 1713). Administrację parafii węgrowskiej w dniu 13 listopada 1707 roku przejęli księża bartolomici, zwani bartoszkami lub komunistami (Institutum Clericorum Saecularium in Commune Viventium). Konsekracji nowej świątyni dokonał 24 maja 1711 roku ks. Aleksander Benedykt z Wyhowa Wyhowski (1649-1714), biskup łucki i brzeski (1703-1714).

W dniu 14 października 1711 roku, z inicjatywy wspomnianego hrabiego Jana Bonawentury Krasieńskiego, został podpisany w pałacu starowiejskim (Krasny Dwór) – przy udziale wielu biskupów z terenów Rzeczypospolitej – akt fundacyjny prepozytury, mansjonarii oraz seminarium księży bartoszków w Węgrowie. W dniu 17 października tegoż roku na zamku w Liwie dziedzic Węgrowa nie tylko potwierdził wszystkie wcześniejsze nadania kościołowi katolickiemu, ale znacznie je powiększył. Kilka dni później 21 października 1711 roku ks. Aleksander Benedykt z Wyhowa Wyhowski (1649-1714), biskup łucki (1703-1714), oficjalnie zatwierdził powstanie prepozytury, mansjonarii i seminarium księży bartoszków w Węgrowie. Pierwszym przełożonym węgrowskiej wspólnoty został kanonik kapituły łuckiej i warszawskiej ks. dr Michał Józef Gass (1680-1743), który w latach 1711-1728 pełnił funkcję proboszcza, rektora seminarium (regensa), prezesa instytutu i prepozyta.

Mansjonariusze węgrowscy założyli szkołę (od 1778 szkoła powiatowa), którą Komisja Edukacji Narodowej w 1783 roku podniosła do rangi szkoły podwydziałowej. W ramach represji po Powstaniu Listopadowym została ona zamknięta w 1833 roku. Wkrótce też w dniu 9 kwietnia 1839 roku – decyzją ks. Jana Marcelego Gutkowskiego (1776-1863), biskupa podlaskiego (1826-1842), zostało zamknięte i przeniesione do Janowa Podlaskiego seminarium księży bartoszków, a parafia przekazana w ręce duchowieństwa diecezjalnego (8 czerwca 1839 r.). W 1864 roku dobra kościelne zostały skonfiskowane przez władze carskie.

Na początku II wojny światowej 9 września 1939 roku kościół został uszkodzony od uderzenia bomby rozpryskowej (brama, drzwi, okna i dach). Kościół parafialny został zamknięty, a plebania zajęta przez Niemców, a później przez Rosjan (1939-1944). Po wojnie plebania i budynki dawnego seminarium księży bartoszków przejęły na wiele lat najpierw Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa, a później inne urzędy państwowe. W części zostały one zwrócone parafii dnia 8 listopada 2002 roku oraz 22 stycznia 2003 roku.

Dnia 24 grudnia 1992 roku ks. Władysław Jędruszek (1918-1994), biskup drohiczyński (1991-1994), podniósł kościół w Węgrowie do rangi Kolegiaty i ustanowił przy nim Kolegiacką Kapitułę Węgrowską. Kolejny biskup drohiczyński ks. Antoni Pacyfik Dydycz, dekretem z dnia 28 lutego 1996 roku, potwierdził istniejący tutaj kult Matki Bożej i ustanowił kościół kolegiacki sanktuarium maryjnym na prawie diecezjalnym – dzięki staraniom ks. prał. Edwarda Domańskiego (1927-1997), proboszcza węgrowskiego (1985-1997). W dniu 4 kwietnia 1997 roku Ojciec Święty Jan Paweł II kolegiatę węgrowską podniósł do godności Bazyliki Mniejszej.

Obok kościoła po drugiej stronie ulicy znajdują się budynki dawnego seminarium księży bartolomitów wzniesione w latach 1708-1711. Tuż przy nich znajduje się zabytkowa plebania wzniesiona w 1924 roku staraniem ks. Romana Mariana Wilde (1883-1950), proboszcza węgrowskiego (1921-1924) i jego następcy w latach 1924-1939 ks. Aleksandra Woydyno (1884-1947), w której mieszka wikariusz oraz kościelny. Dalej w głębi ogrodu stoi nowa, piętrowa plebania, zbudowana w latach 1976-1979 przez ks. Jana Iwaniuka (1917-1985), proboszcza i dziekana węgrowskiego (1968-1985).

Kaplice:

Jarnice (dawniej Jarinicze/Jarinice) – Drewniana kaplica pw. św. Jakuba Apostoła. W 1388 roku Władysław Jagiełło (ok. 1351-1434), król polski (1386-1434) nadał katedrze wileńskiej i jej biskupowi Jarnice i Wasilew w ziemi drohiczej przez uposażenie. W 1407 roku książę Witold (ok. 1348-1430), wielki książę litewski (1392-1430), kiedy ziemie te weszły w skład diecezji włodzimierskiej a później łuckiej, przejął przypuszczalnie do dóbr książęcych. Po 1444 roku Kazimierz Jagiellończyk (1427-1492), wielki książę litewski (1440-1492), nadał Jarnice księciu (kniaziowi) Andrzejowi Świrskiemu h. Lis, zwanemu później Jarnickim (dux Svirnensis et haeres Jarinicensis), synowi kniazia litewskiego Aleksandra. On też w 1451 roku był fundatorem najstarszej świątyni. W 1474 roku występował jako jej kolator, zapisując kościołowi dziesięcinę z pól między Szarutami a Zającem oraz dwie barcie. Pierwszym znanym plebanem jarnickim był ks. Mikołaj Szarutami a Zającem oraz dwie barcie. Pierwszym znanym plebanem jarnickim był ks. Mikołaj (1461). W 1501 roku wspomniany dziedzic nadał nowe uposażenia kościołowi, który w XVI wieku miał już status parafialnego. W drugiej poł. XVII w. parafia weszła w skład parafii węgrowskiej. Od 1721 roku kościół w Jarnicach został przyłączony do prepozytury węgrowskiej, przez ks. Joachima Przebendowskiego (1675-1721), biskupa łuckiego (1716-1721). Obecna kaplica została zbudowana z osiemnastowiecznego kościoła (ok. 1783), który – według tradycji – przewieziono tutaj po 1819 roku z Budziszyna k. Mokobód.

Węgrów – kaplica cmentarna. Murowana kaplica pw. Przemienienia Pańskiego i NMP Szkaplerznej została zbudowana w 1893 roku staraniem ks. Stanisława Broniszewskiego (1827-1915), proboszcza i dziekana węgrowskiego (1880-1915). Kaplica jest zorientowana frontonem na północ. Swoim stylem reprezentuje budownictwo eklektyczne dominujące na przełomie XIX i XX wieku z zastosowaniem wzorców zaczerpniętych z architektury romańskiej. W kopule wieży frontowej jest umieszczony dzwon. Na chórze świątyni znajdują się stare, sześciogłosowe organy. Ołtarz główny i kaplica zostały poświęcone czyli konsekrowane 25 września 1893 roku przez ks. bp. Franciszka Jaczewskiego h. Leliwa (1832-1914), biskupa lubelskiego i administratora apostolskiego diecezji podlaskiej (1889-1914). W podziemiach kaplicy znajdują się grobowce kolatorów węgrowskich świątyni (np. rodziny Łubińskich).

Oprac. ks. dr Zbigniew Rostkowski

Pierwszy kościół parafialny w Węgrowie został ufundowany w 1414 przez Piotra Pilika herbu Rogala. W 1509 została ufundowana kolejna fara pod wezwaniem św. Barbary.

Obecny kościół parafialny powstał zapewne w stylu gotyckim w pierwszej połowie XVI wieku z fundacji Kiszaków. W 1558 Anna z Radziwiłłów Kiszczyna, propagatorka i protektorka protestantyzmu w Wielkim Księstwie Litewskim odebrała kościół katolikom, usunęła proboszcza i przekazała nowo powstałą świątynię założonemu przez siebie zborowi kalwińskiemu. Za sprawą Jana Kiszki i węgrowskiego pastora Piotra z Goniądza w 1565 kościół przeszedł pod władanie zboru braci polskich. Powrócił jednak w ręce ewangelików reformowanych w 1592.

W 1630 kościół parafialny został zwrócony katolikom. W 1703 podczas wojny północnej świątynia spłonęła. Została odbudowana w stylu barokowym według projektu Tylmana z Gameren przez architektów Carlo Ceroniego i Jana Reisnera^[2]. W 1707 opiekę nad parafią i kościołem przejęli bartolomici. Nowy kościół został konsekrowany w 1711 przez biskupa łuckiego Aleksandra Benedykta Wyhowskiego.

W 1839 po kasacie kolegium bartolomitów w Węgrowie kościół opuścili księża bartoszkowie, a świątynia została przekazana w ręce duchowieństwa diecezjalnego^[2].

9 września 1939 kościół został zbombardowany. Przez okres II wojny światowej był zamknięty. Po zakończeniu działań wojennych przywrócono mu funkcje parafialne.

24 grudnia 1992 biskup drohiczyński Władysław Jędruszek ustanowił przy kościele Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Węgrowie kapitułę oraz wyznaczył świątynię kolegiatą diecezji drohiczyńskiej. 28 lutego 1996 biskup drohiczyński Antoni Pacyfik Dydycz ogłosił kościół kolegiacki sanktuarium maryjnym na prawie diecezjalnym. 4 kwietnia 1997 papież Jan Paweł II ustanowił kolegiatę węgrowską bazyliką mniejszą.

Kościół parafialny w Węgrowie zbudowany jest na planie prostokąta, trójnawowy, przykryty sklepieniem kolebkowo-krzyżowym. Nawy boczne są znacznie węższe od głównej. Fasada świątyni jest typowo barokowa, z trójkątnym szczytem zwieńczonym krzyżem łacińskim oraz figurami świętych apostołów Piotra i Pawła. Po bokach fasady znajdują się dwie charakterystyczne wieżyczki gotyckie pozostałe z dawnego kościoła obronnego.

We wnętrzu kościoła znajduje się zespół barokowych fresków wykonanych w duchu kontrreformacji autorstwa florenckiego malarza Michała Anioła Palloniego z lat 1707–1708. W prezbiterium uwagę zwraca wspaniała scena Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny

ZAKRYSTIA

DREWNIANE WYPOSAŻENIE ZAKRYSTII

KRERDENSJA, DWA LAWATARZE, BOAZERIA

Drewno sosna, dąb, lipa snycerka, polichromie barwne ,

XVIII - XIX wiek z licznymi późniejszymi zmianami.

Wymiary: 6,80 x 4,59 x 8,89 m

Podłoga drewniana na legarach boazeria architektoniczna drewniana płycinowa z dwoma architektonicznymi lawaterzami. Kredensja o konstrukcji płycinowej z szufladami ,lustrem. Powierzchnie wielokrotnie bejcowane lakierowane wielokrotnie.

STAN ZACHOWANIA

Stan zachowania wymaga interwencji konserwatorskich. Konstrukcja nie kompletna ,z licznymi ubytkami, osłabiona, widoczne przemieszczenia i zdeformowania elementów konstrukcji i płycin. Złącza stolarskie lekko poluzowane. Widoczne braki drewnianych listew ,profilu i płycin. Struktura drewna z licznymi drobnymi ubytkami lokalnie osłabiona przez mocno aktywne drewnojady . Płyciny rozeschnięte, spękane z ubytkami drewna. Kredensja nie sprawna, szuflady zawieszają się ,prowadnice odkształcone . Podłoga rozeschnięta z licznymi ubytkami i wykruszeniami krawędzi desek. Deski podłogi o zdegradowanej strukturze z ubytkami na krawędziach, lokalnie ruchome /klawiszują /. Powierzchnie barwne odkształcone, popękane ,rozwarstwione i odspojone lokalnie. Powierzchnia poobijana lokalnie nienaturalnie wyblyszczona, zabrudzona, zakurzona z licznymi ubytkami warstw technologicznych. Widoczne są drobne ubytki i obicia malatur. Powierzchnie barwne wizualnie odkształcone, popękane ,rozwarstwione i odspojone lokalnie. Powierzchnie wytarte elementów drewnianych zużyte przez eksploatację wytarte mocno lokalnie zarysowane i poprzecierane . Elementy metalowe zamalowane z widocznymi produktami procesu utleniania . Obecny stan zachowania obiektu jest wynikiem historii obiektu, nie udanych poprzednich konserwacji jak również eksploatacji i naturalnych procesów starzenia. Powierzchnie barwne odkształcone, popękane ,rozwarstwione i odspojone lokalnie. Obiekt ze względu na stan zachowania konstrukcji i struktury architektonicznej wymaga konserwacji

CEL ORAZ ZAŁOŻENIA PRAC KONSERWATORSKICH

Wykonanie badań ,stratografia.

Powstrzymanie procesu destrukcji zabytkowej materii dzieła .

Przywrócenie parametrów technicznych obiektu.

Przywrócenie walorów estetycznych i artystycznych obiektu.

Trwałe zabezpieczenie obiektu przed procesami destrukcji.

WSTEPNY PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH

1. Inwentaryzacja drewnianego wyposażenia zakrystii.
2. Demontaż elementów podłogi i boazerii ,kredensji.
3. Wstępne oczyszczenie powierzchni z brudu, kurzu i pajęczyn.

4. Oczyszczenie odwrocia elementów drewnianych .
5. Oczyszczenie powierzchni z zanieczyszczeń organicznych brudu kurzu.
6. Wzmocnienie struktury drewna łącznie z preparatem zwalczającym drewnojady. Remmers Holzverfestigung PU, 10_15% roztwór Paraloidu B72 lub odpowiednika w rozpuszczalnikach organicznych (ksylen, diluente/.
7. Wprowadzenie środków grzybo, pleśniobójczych. Impregnacja środkami ochrony drewna (np. Xirein) lub odpowiednikami.
8. Naprawa konstrukcji z możliwością wymiany najbardziej zniszczonych elementów konstrukcyjnych przy użyciu materiału sezonowanego tożsamego z oryginałem.
9. Uzupelnienie brakujących elementów boazerii listwy wałki ćwierćwałki, płyciny/ materiał sezonowany tożsamy z oryginałem/.
10. Przywrócenie sprawności technicznej kredensji /szuflady/.
11. Usunięcie wtórnych warstw interwencji . metody mechaniczne ,papier ścierny wata metalowa ,chemiczne- denaturat, aceton .
12. Odrdzewienie ,usunięcie nalotów korozyjnych z powierzchni elementów metalowych. Przy użyciu Środka do czyszczenia mosiądzu i miedzi „ KIWI – FRANCE’’, Środka do czyszczenia miedzi, mosiądzu, brązu. - „STARWAX’’ BRUNEL S.A. Chimie derives Attest nr.HZ/05922/96 lub odpowiedniki
13. Przywrócenie sprawności technicznej zamkom zawiasom.
14. Zabezpieczenie obustronne powierzchni elementów metalowych. Przy użyciu Strukturalnej farby do metalu – mat rustykalny producent SCHILL lakieru akrylowego w sprayu 04009 MOTIP B.V. FRIGILINE COLOURESS firmy CANNING –Preparat zabezpieczający powierzchnię lub innych o podobnych parametrach
15. Uzupelnienie aranżacja malatur z pomocą bejc, lakierów alkoholowe ,wodne wybrane po wykonaniu prób. Nakładane metodą rozpryskową tamponami i pędzlami .
16. Montaż – prostowanie i stabilizacja konstrukcji. Zabezpieczenie końcowe powierzchni.
17. Ostateczne scalenie kolorystyczne powierzchni wybranymi i zastosowanymi materiałami .

18. Zabezpieczenie powierzchni /woski mikrokrystaliczne bezbarwne i barwne w zależności od wymogów.

Użyte materiały do prac konserwatorskich będą funkcją zaakceptowanej koncepcji prac konserwatorskich i stanu zachowania obiektu. Dobór materiałów zostanie dokonany po wykonaniu prób - z materiałów stosowanych i sprawdzonych-, według norm i zasad stosowanych w konserwacji. Wybrane materiały będą odporne na działanie czynników zewnętrznych, trwałe, odwracalne i nie będą zmieniały optycznie dzieła sztuki. Wszystkie materiały konserwatorskie muszą posiadać odpowiednie atesty i dopuszczenia PL i UE.

Paweł Sadlej
Konserwator Dziej Sztuk
artysta plastyk
Paweł Sadlej
zał. 57 z 14.07.94
2006224

DREWNIANE WYPOSAŻENIE ZAKRYSTII

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P. BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

DREWNIANE WYPOSAŻENIE ZAKRYSTII

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P. BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

DREWNIANE WYPOSAŻENIE ZAKRYSTII

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P. BAZYLIKA MNIJSZA W WĘGROWIE

DREWNIANE WYPOSAŻENIE ZAKRYSTII

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P. BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

DREWNIANE WYPOSAŻENIE ZAKRYSTII

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P. BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

DREWNIANE WYPOSAŻENIE ZAKRYSTII

PARAFIA RZYMSKOKATOLICKA PW. WNIĘBOWZIĘCIA N.M.P. BAZYLIKA MNIEJSZA W WĘGROWIE

